

Roosdaal, Populierstraat-Bosstraat

Programma van Maatregelen

Auteurs:

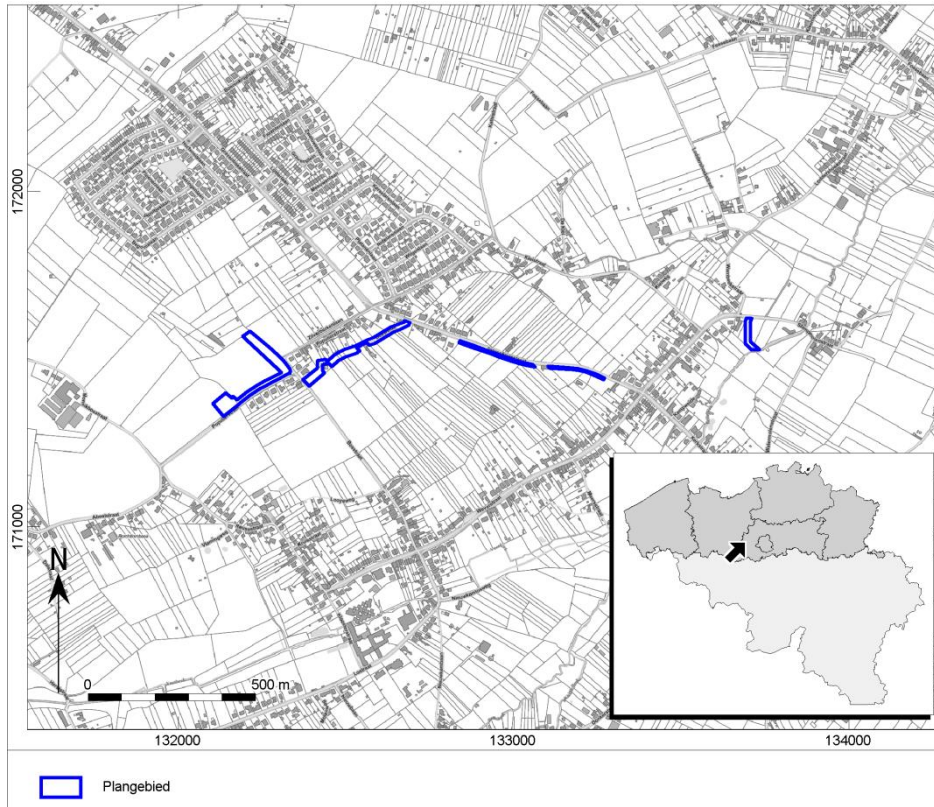
J. Siemons

Autorisatie:

B.A.T.M. Weekers-Hendriks (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

1 Inleiding

In opdracht heeft GATE Archaeological Team BV in 2020 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie van een gescheiden rioolstelsel aan de Populierstraat, Bosstraat, IJzerenkruisstraat en Stampmolenstraat te Roosdaal (afb. 1). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek. Hierin werd een zone geselecteerd voor een landschappelijk booronderzoek.

Afb. 1. Overzicht van het plangebied.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het onderzoek

Voor het plangebied is in het uitgestelde traject een bureauonderzoek uitgevoerd. De resultaten worden hieronder per onderzoeksfase kort besproken.

2.1.1 Bureauonderzoek

Uit het bureauonderzoek blijkt dat de plangebieden een potentie op archeologische sporen vanaf de Steentijd tot heden hebben. Het projectgebied ligt ten oosten van een noordoost-zuidoostelijk georiënteerde zandleemrug die min of meer parallel loopt met de Dendervallei. Verscheidene waterlopen zoals de Kruisbeek en de Bellebeek bevinden zich langsheen het projectgebied en stromen af richting de Dender in noordwestelijke richting. Deze rivierdalen komen zeer duidelijk tot uiting op het digitale hoogtemodel. De kans is groot dat deze landschappelijke kenmerken een rol speelden bij de inplantingskeuze van vroegere bewoners. Op het traject zijn geen vindplaatsen gekend, maar in de ruimere regio zijn vondsten uit alle periodes gekend. Gezien deze gunstige topografische en bodemkundige ligging is de kans reëel dat bij de graafwerken in de werkzones archeologische vondsten, sporen en structuren aan het licht komen van de steentijden tot heden.

De geplande werkzones tot op heden niet bebouwd en het archeologisch bodemarchief is op deze plaatsen mogelijk onverstoord gebleven. Verder gefaseerd (voor)onderzoek met en zonder ingreep in de bodem is nuttig om een beter inzicht te verkrijgen in bewoningspatronen en -evolutie in de regio Roosdaal vanaf de steentijden tot heden. Ook funeraire praktijken kunnen verwacht worden (bv. urnengraven, brandrestengraven, crematiegraven en/of inhumaties). Daarom is er een landschappelijk booronderzoek geadviseerd in de zones die vanuit dit bureauonderzoek in aanmerking komen voor een vervolgstudie.

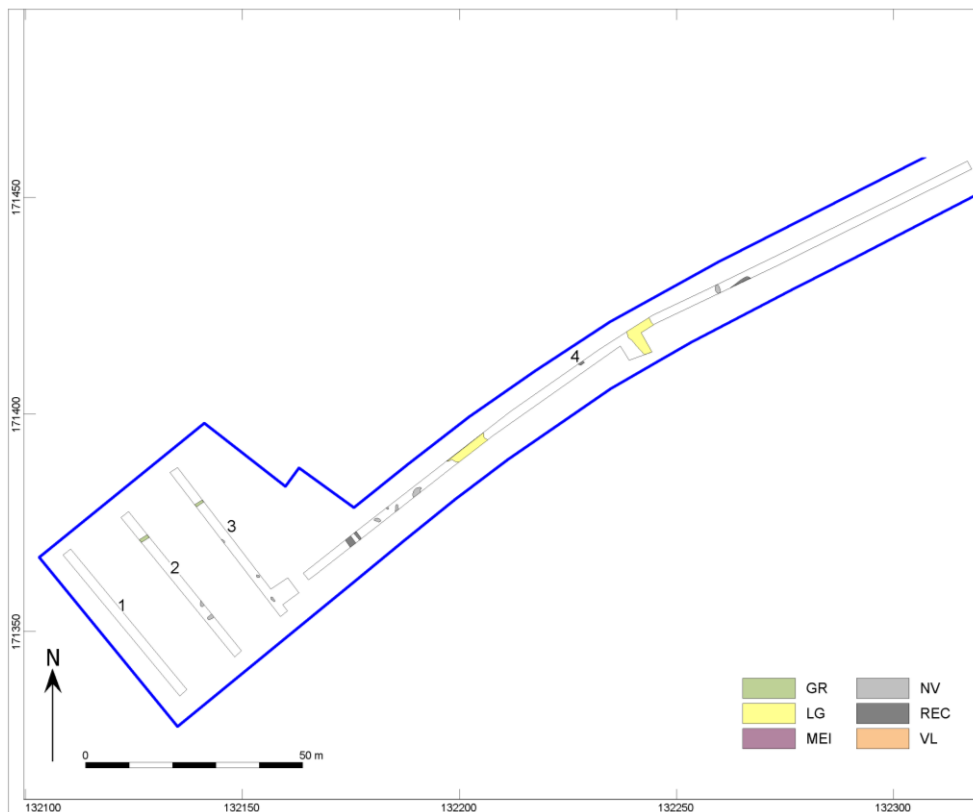
2.1.2 Landschappelijk booronderzoek

Het landschappelijk booronderzoek heeft plaatsgevonden in april 2021. Voor de start van het onderzoek zijn de geplande werken veranderd waardoor een aantal zones niet verder onderzocht moesten worden. Er werden 51 boringen gezet op de verschillende terreinen. Op basis van de terreinwaarnemingen begint de geomorfologische geschiedenis van het studiegebied in het tertiair met de afzetting van zware klei in mariene context. Na een erosie van de tertiaire afzettingen in de loop van het quartair werden deze bedekt met windafzettingen uit het Weichseliaan. De gelijkenis tussen bepaalde niveaus van tertiaire klei en de loess duiden op de lokale aanwezigheid van hellingsafzettingen. Tijdens het Holoceen ontwikkelt zich een B-horizont in de top van het moedermateriaal in het plangebied. In de tweede helft van het Holoceen werd het landschap in cultuur gebracht wat resulteerde in de aanwezigheid van een bewerkingshorizont. Landbouwpraktijken liggen eveneens aan de basis van het lokaal voorkomen van colluviale afzettingen. Menselijke activiteiten worden ook vertegenwoordigd door ophoging van de bodem ter hoogte van de alluviale vallei van de Molenbeek. Gezien de ernstige verstoring van de landbouwactiviteiten werd de verwachting tot het treffen van steentijdartefactenclusters als laag ingeschat en diende er geen verder archeologisch booronderzoek te worden uitgevoerd.

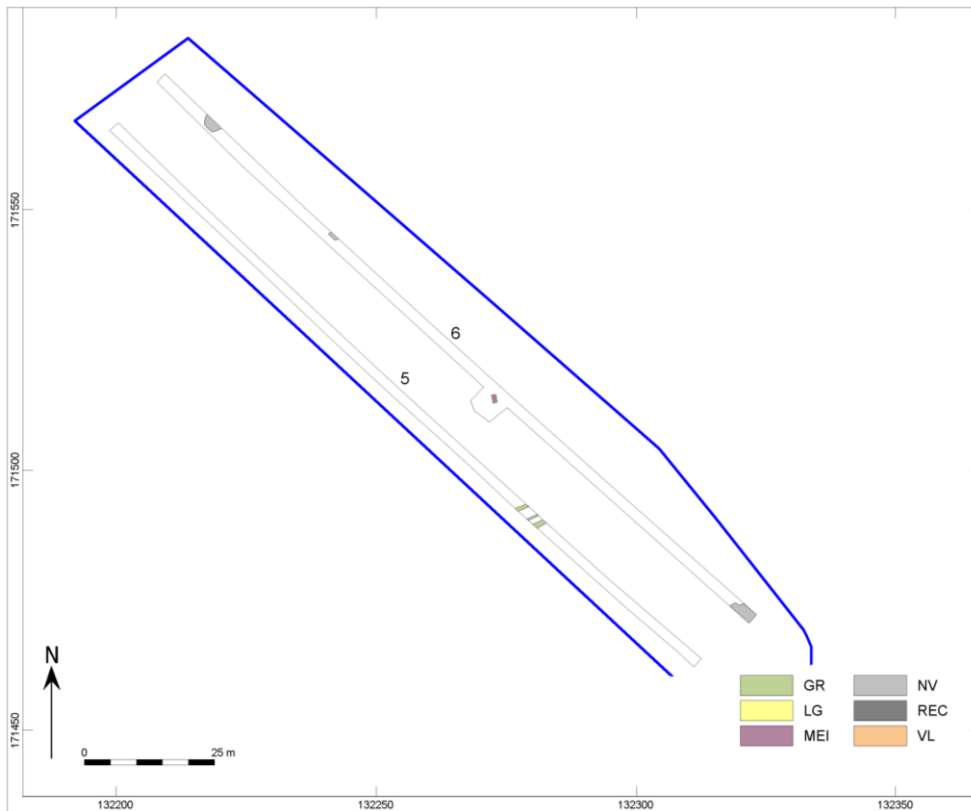
2.1.3 Proefsleuvenonderzoek

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd tussen 17 en 19 mei 2021 (afb. 2-8). Tijdens het onderzoek werden enkele sporen aangetroffen. Het ging om een aantal greppels, een houtskoolmeiler, een vlek en natuurlijke verkleuringen en recente verstoringen.

Vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving biedt door afwezigheid nederzettingssporen of structuren in het plangebied weinig kans op kennisvermeerdering. Wel werd natuurwetenschappelijk onderzoek op de houtskoolmeiler geadviseerd.

Afb. 2. Allesporenkaart van de Populierstraat, werkput 1 t/m 4.

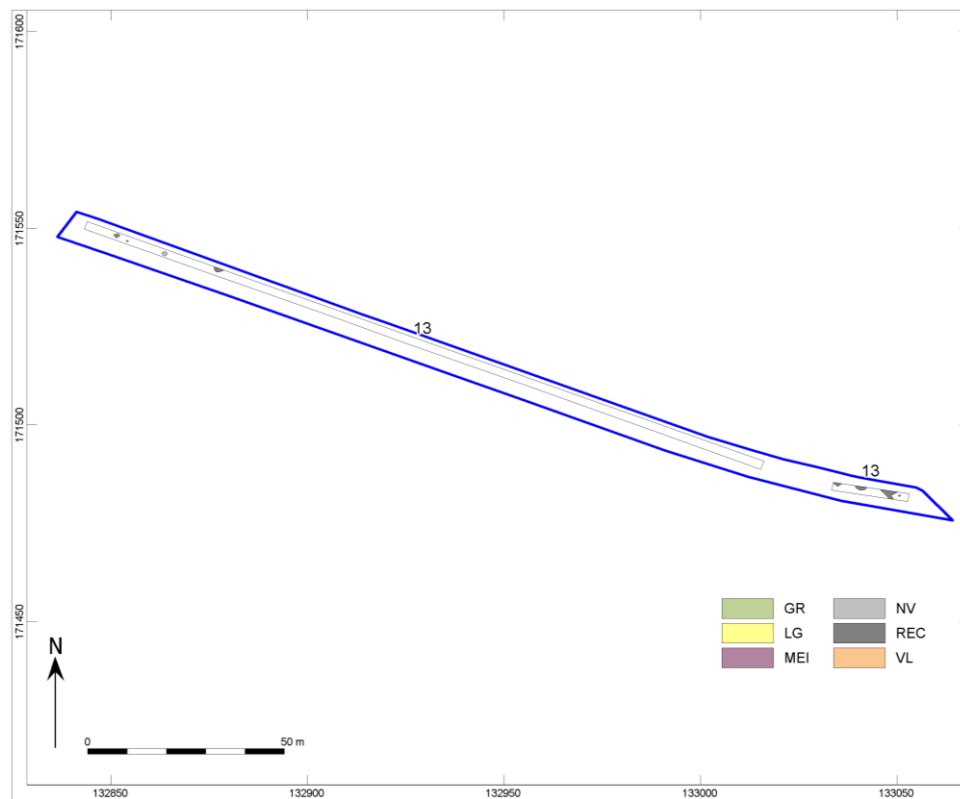
Afb. 3. Allesporenkaart van de Populierstraat, werkput 5 en 6.

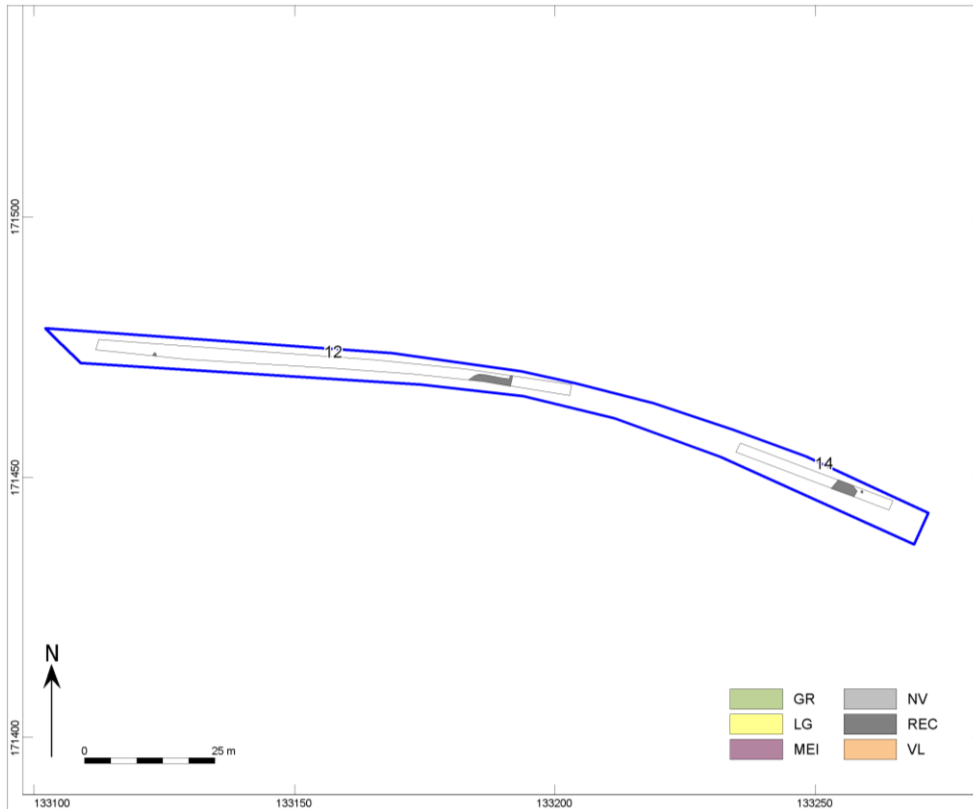
Afb. 4. Allesporenkaart van de Bosstraat, werkput 7 t/m 9

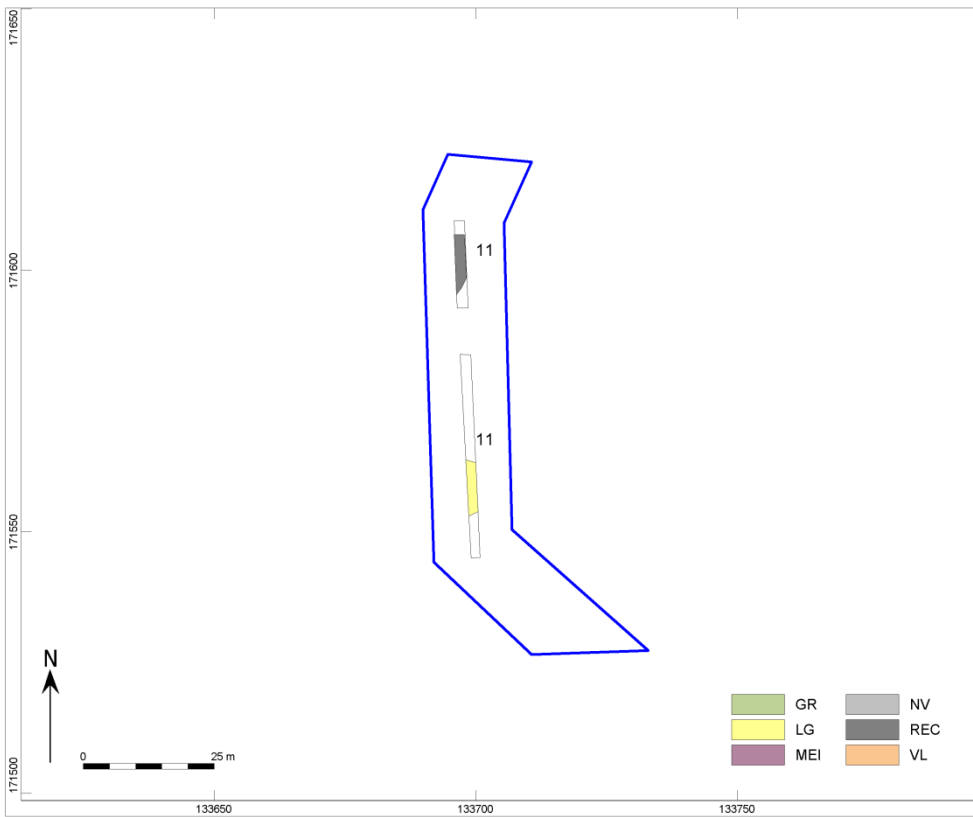
Afb. 5. Allesporenkaart van de Bosweide met werkput 10.

Afb. 6. Allesporenkaart van de IJzerenkruisstraat met werkput 13.

Afb. 7. Allesporenkaart van de IJzerenkruisstraat, werkput 12 en 14.

Afb. 8. Allesporenkaart van de Stampmolenstraat met werkput 11.

2.2 Verdere uitwerking d.m.v. natuurwetenschappelijk onderzoek

Op basis van de proefsleuven, is ¹⁴C onderzoek en anthracologisch onderzoek op de houtskoolmeiler (spoor 7) aan de Populierstraat geadviseerd. Aan de hand van de houtskoolrijke vulling, is een datering 154 v.Chr. tot 58 n.Chr. gekomen. Dit betekent dat de houtskoolmeiler dateert uit de Late IJzertijd tot de Vroeg Romeinse Tijd. Het anthracologisch onderzoek is uitgevoerd op 100 houtskoolfragmenten met een gewicht van 25,305 gram. Op basis hiervan is geconstateerd dat het houtskool uitsluitend van eikenbomen (*Quercus* sp.) afkomstig is. Er werd geen takhout aangetroffen, enkel stamhout.

2.3 Impactbepaling

De initiatiefnemer voorziet de aanleg van een volledig gescheiden rioleringsstelsel in de Populierstraat, Bosstraat, Bosweide, IJzerenkruisstraat en Stampmolenstraat te Roosdaal.

De consequentie van de voorgenomen ingreep is dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast. Voor de start van het landschappelijk booronderzoek zijn de geplande werken nog veranderd. De grachten aan de Zilverberkenlaan en de grachten aan de noordelijke zijde van de IJzerenkruisstraat worden niet meer aangelegd. Gezien de geplande bodemingrepen hierdoor verkleinen t.o.v. de bodemingrepen als geformuleerd in de archeologienota waarvan akte is genomen dient geen nieuwe archeologienota te worden opgesteld. De zones waar geen werken zullen worden uitgevoerd worden aldus vrijgesteld van verder archeologisch onderzoek.

2.4 Bepaling van de maatregelen

Op basis van het bureauonderzoek is er sprake van een archeologische verwachting vanaf de Steentijd tot het heden. Deze verwachting is gebaseerd op de landschapsgenese van het plangebied, de daarmee samenhangende bewoningsgeschiedenis en de aanblik van het plangebied op geraadpleegd historisch kaartmateriaal. Er werd een landschappelijk booronderzoek geadviseerd. Op basis hiervan bleek dat het plangebied een lage potentie had op in situ steentijdvindplaatsen. Door landbouwactiviteiten lijkt de oorspronkelijke bodem opgenomen in de bovenliggende cultuurlaag.

Omdat er een potentieel aan archeologisch waardevolle contexten was, is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Hierbij werden er enkele sleuven uitgegraven om uitspraak te doen over de aanwezigheid van archeologische sporen. Tijdens dit onderzoek bleek dat het plangebied weinig archeologisch relevante sporen bevatte. Er werden enkele greppels, een houtskoolmeiler, vlek, natuurlijke verkleuringen en recente verstoringen gevonden. Deze sporen bieden weinig potentieel op kennisvermeerdering.

Vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving bood door afwezigheid nederzettingssporen of structuren in het plangebied weinig kans op kennisvermeerdering. Er werden een aantal greppels en een houtskoolmeiler aangetroffen. De sporen waren ondiep bewaard en slecht af te lijnen in het vlak en coupe. De houtskoolmeiler is volledig onderzocht en er werden geen andere aanwijzingen gevonden voor occupatie waardoor verder onderzoek weinig kenniswinst oplevert. Verder werden er alleen natuurlijke verkleuringen en recente verstoringen aangetroffen binnen het plangebied. Ondanks het advies voor geen vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving, is het monster van de houtskoolmeiler wel verder onderzocht worden door middel van natuurwetenschappelijk onderzoek. De resultaten hiervan zijn in bijhorend rapport besproken.

Het Vlaams Erfgoed Centrum heeft natuurwetenschappelijk onderzoek uitgevoerd op de houtskoolmeiler (spoor 7). Er werd ¹⁴C onderzoek en anthracologisch onderzoek uitgevoerd. De houtskoolmeiler dateert tussen 154 v.Chr. tot 58 n.Chr., Late IJzertijd – Vroeg Romeinse Tijd. De houtsoort dat gebruikt is in de houtskoolmeiler is uitsluitend eikenhout (*Quercus* sp.).

Het archeologische onderzoek is hiermee afgerond voor de plangebieden aan de Populierstraat, Bosstraat, Bosweide, IJzerenkruisstraat en Stampmolenstraat te Roosdaal.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.